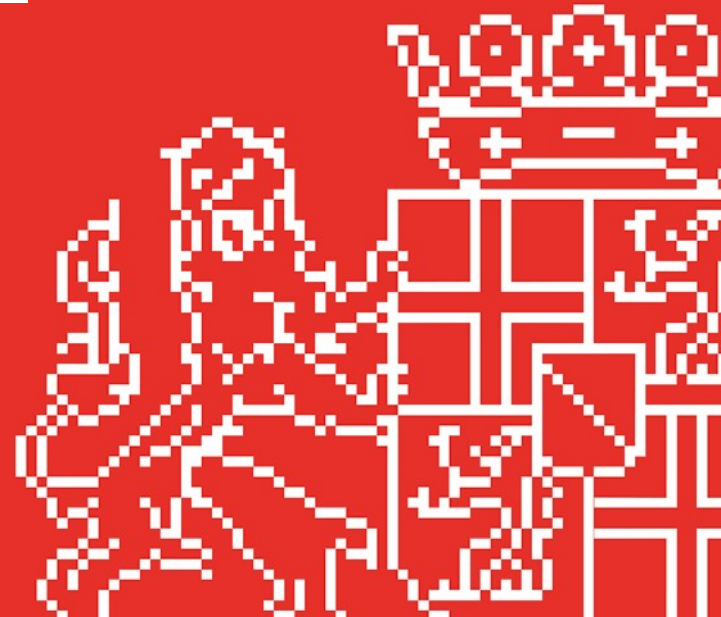

IMPACT CORONACRISIS

OVERZICHT ECONOMISCHE EFFECTEN

Monitor #9
8 juni 2020

In deze monitor wordt informatie samengebracht die een beeld vormt van de economische impact van de coronacrisis op korte en middellange termijn. De basis wordt gevormd door openbare informatie uit verschillende bronnen, aangevuld met signalen die door provincie Utrecht en regionale partners worden opgehaald.

De monitor pretendeert niet volledig te zijn, maar is bedoeld om een impressie te geven.

De monitor wordt vanaf juni eenmaal per twee weken geactualiseerd. In verband met de herstart van sectoren, focust de monitor vanaf dat moment op de economische gevolgen van coronacrisis in brede zin. Ook worden gegevens ouder dan 1 maand niet meer in de monitor opgenomen.

Vragen of suggesties over de inhoud?

Mail: monique.roso@provincie-utrecht.nl

- ❖ Economische impact regio Utrecht
  - Arbeidsmarkt
  - Signalen vanuit het bedrijfsleven
  - Gebruik van steunmaatregelen *[geactualiseerd]*
  - Prognoses en herstel *[geactualiseerd]*
- ❖ Economische impact landelijk *[geactualiseerd]*
- ❖ Economisch herstel *[geactualiseerd]*
- ❖ Economische prognoses en scenario's *[geactualiseerd]*

ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT

Regionale arbeidsmarkt: aantal nieuwe WW-uitkeringen verdubbeld (21 mei 2020)

- Het aantal **nieuwe** uitkeringen in de provincie Utrecht verdubbelde: van 2.300 in de maand maart naar ruim 4.500 in de maand april.
- In de provincie Utrecht steeg het aantal **lopende** WW-uitkeringen in april 2020 met 14% ten opzichte van een maand eerder: van 17.300 naar bijna 19.700

	aantal WW-uitkeringen april 2020 tov mrt 2020 (alle sectoren)	instroom: nieuwe WW-uitkeringen april 2020 tov mrt 2020 (alle sectoren)
Nederland	+17%	+95%
provincie Utrecht	+14%	+94%
arbeidsmarktregio midden-Utrecht	+14%	+53%
arbeidsmarktregio Amersfoort	+12%	+59%
arbeidsmarktregio FoodValley	+14%	+63%
arbeidsmarktregio Gooi + Vechtstreek	+13%	+44%
arbeidsmarktregio groot-Amsterdam	+29%	+97%

Bron: UWV

Het aantal lopende uitkeringen is het saldo van het aantal nieuwe en het aantal beëindigde uitkeringen, plus de uitkeringen die doorliepen in april. De tabel geeft alle vijf de arbeidsmarktregio's weer die Utrechtse gemeenten omvatten.

Regionale arbeidsmarkt: 27-50 jarige grootste groep WW-ontvangers (21 mei 2020)

- in april nam het aantal WW-uitkeringen toe in alle leeftijdsklassen
- de groei was het grootst bij de mensen jonger dan 27 jaar
- de piek in instroom bij deze leeftijd deed zich al voor direct na de lockdown (sluiting horeca, cultuur)
- het [UWV](#) signaleert dat instroom nu versnelt bij andere leeftijdsklassen
- vorige maand kwam nieuwe WW'ers vooral uit uitzendbranche en horeca
- nu stromen ze ook in vanuit andere sectoren: schoonmaakbranche (+91%), detailhandel (+69%), chemie (+57%), metaalsector (+52%), zorg en welzijn (44%), financiële diensten (+40%), bouw (+39%), groothandel (38%), voedingsindustrie (+21%)

Lopende WW-uitkeringen april 2020 (tussen haakjes: maart 2020)	jonger dan 27 jr	27-50 jaar	50 jr of ouder
Nederland	40.600 (24.000)	138.800 (120.000)	112.700 (106.700)
provincie Utrecht	2.400 (1.400)	9.700 (8.700)	7.500 (7.200)
arbeidsmarktregio midden-Utrecht	1.700 (900)	6.600 (5.900)	4.700 (4.500)
arbeidsmarktregio Amersfoort	600 (300)	2.300 (2.100)	2.000 (1.900)
arbeidsmarktregio FoodValley	400 (300)	1.800 (1.600)	1.800 (1.700)
arbeidsmarktregio Gooi en Vechtstreek	400 (200)	2.100 (1.900)	1.700 (1.600)
arbeidsmarktregio groot-Amsterdam	4.300 (2.000)	14.300 (11.500)	7.600 (6.800)

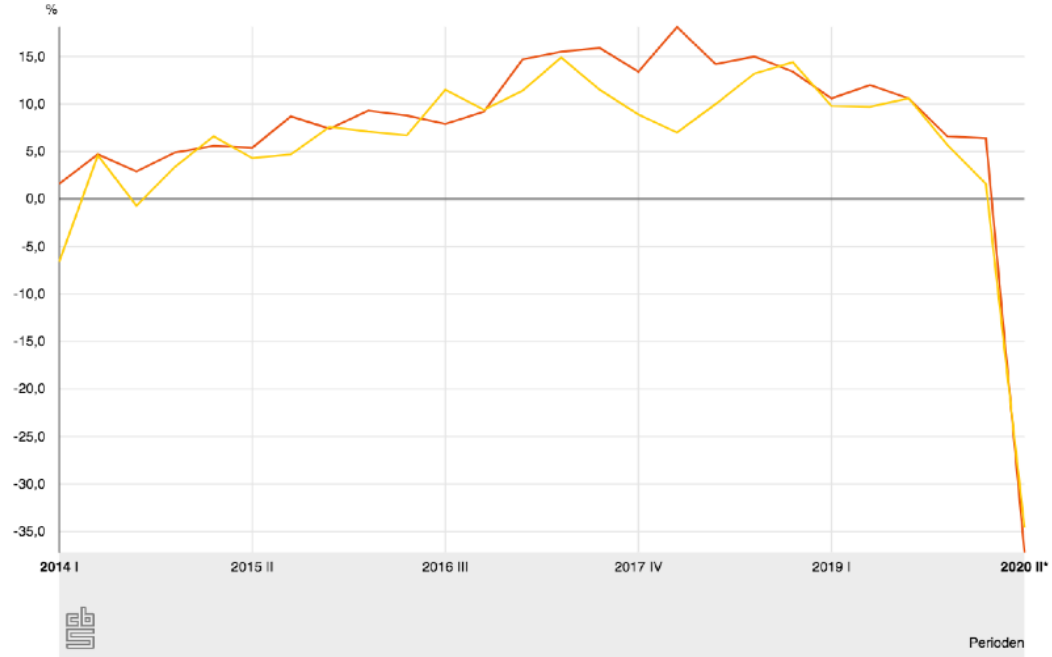
Bron: UWV

CBS: ondernemersvertrouwen maakt een duikvlucht (15 mei 2020)

- Het vertrouwen van ondernemers in de economie is in april naar een historisch dieptepunt gedaald, blijkt uit de [conjunctuurenquête](#) van het CBS
- Dit niveau ligt onder het dieptepunt van de economische crisis van 2008-09
- In de horeca en vervoer/opslag zijn ondernemers het meest somber gestemd
- Het valt op dat in Utrecht de stemming onder ondernemers nog iets somberder is dan in Nederland als geheel
- De daling van het ondernemersvertrouwen in Utrecht zette al begin 2019 in

Ondernemersvertrouwen; regio

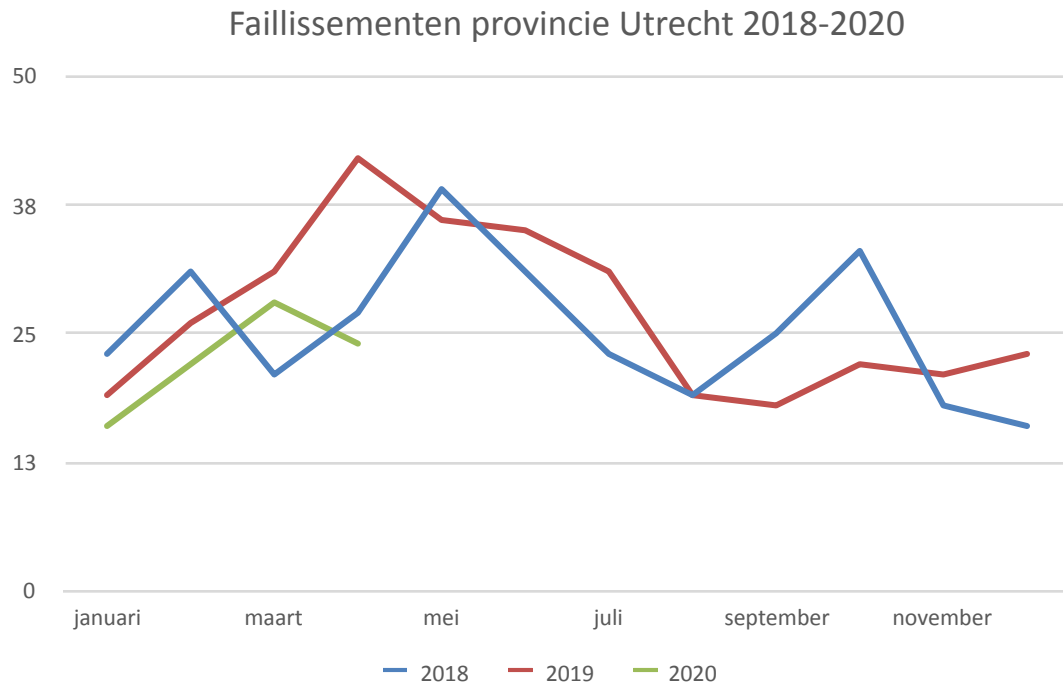
Onderwerp: Ondernemersvertrouwen
Marges: Waarde

Regio's
— Nederland
— Utrecht (PV)

CBS: aantal faillissementen nog niet hoger dan in voorgaande jaren *[nieuw, 12 mei 2020]*

- Het aantal faillissementen van bedrijven/ eenmanszaken/instellingen in de provincie Utrecht ligt in de eerste maanden van 2020 nog onder het niveau van 2018 en 2019
- In januari t/m april 2020 gingen 90 bedrijven en instellingen failliet. In dezelfde periode in 2019 waren dat er 118, in 2018 waren dat er 102
- Landelijk is er wel sprake van een stijgende trend in het aantal faillissementen als de cijfers van de maand mei worden meegeteld
- Faillissementscijfers leveren een vertraagd beeld. Het duurt minimaal 4 weken voordat een aanvraag van faillissement leidt tot een faillissementsverklaring. Ook dempen de noodvoorzieningen vooralsnog het aantal faillissementen.

Bijna 15.000 toekenningen TOGS-regeling in provincie Utrecht

[nieuw, 4 juni 2020]

- In de provincie Utrecht hebben bijna 15.000 ondernemers in direct getroffen sectoren een tegemoetkoming aangevraagd (TOGS).
- Aan het begin van de lockdown (medio maart) werd de TOGS-regeling in het leven geroepen om ondernemers die direct door sluiting werden getroffen, te ondersteunen.
- Aanvragen kan nog tot en met 26 juni.
- Medio juni wordt de TOGS-regeling opgevolgd door de regeling Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (juni t/m sept). Deze vergoedt vaste lasten voor het MKB tot een maximum van €50.000. Hoogte is afhankelijk van het geleden omzetverlies (minimaal 30%).
- De nieuwe regeling kent dezelfde sectorafbakening als TOGS (o.a. detailhandel, horeca, cultuur, sport, recreatie, persoonlijke diensten, personenvervoer, evenementenlocaties).

	Aantal aanvragen	Aantal toekenningen
Amersfoort	1695	1601
Baarn	312	297
Bunnik	158	148
Bunschoten	300	286
De Bilt	415	389
De Ronde Venen	547	522
Eemnes	93	88
Houten	359	335
IJsselstein	343	323
Leusden	290	277
Lopik	94	91
Montfoort	127	121
Nieuwegein	568	540
Oudewater	105	101
Renswoude	60	60
Rhenen	173	166
Soest	559	529
Stichtse Vecht	635	598
Utrecht	4334	4079
Utrechtse Heuvelrug	472	453
Veenendaal	586	556
Vijfheerenlanden	444	422
Wijk bij Duurstede	216	203
Woerden	586	558
Woudenberg	101	99

UWV: 10.000 toekenningen NOW-regeling in provincie Utrecht *[geactualiseerd 4 juni 2020]*

- Het aantal toekenningen voor de tegemoetkoming van de loonkosten steeg van 8.000 eind april naar ruim 10.000 begin juni.
- De eerste golf van toekenningen landde vooral in sectoren gericht op consumentendiensten. Nu vragen ook meer zakelijke dienstverleners en industriebedrijven loonkostenvergoeding.
- De NOW-regeling wordt verlengd tot 1 oktober. Aanvragen voor NOW 2.0 zijn mogelijk vanaf 6 juli.
- In NOW 2.0 wordt meer rekening gehouden met seizoensbedrijven. Bij bedrijfseconomisch ontslag van meer dan 20 mensen moeten de vakbonden worden betrokken. Werkgevers moeten hun werknemers stimuleren zich te laten om- of bijscholen.

	30 april	3 juni
Amersfoort	982	1.164
Baarn	207	241
Bunnik	100	124
Bunschoten	164	185
De Bilt	237	263
De Ronde Venen	327	380
Eemnes	58	76
Houten	278	336
IJsselstein	181	218
Leusden	156	196
Lopik	51	63
Montfoort	74	94
Nieuwegein	392	470
Oudewater	52	63
Renswoude	29	41
Rhenen	92	109
Soest	301	364
Stichtse Vecht	331	396
Utrecht	2.339	2.717
Utrechtse Heuvelrug	271	314
Veenendaal	413	497
Vijfheerenlanden	117	147
Wijk bij Duurstede	92	107
Woerden	381	469
Woudenberg	52	61
Zeist	323	389

Bron: UWV

COL: 152 aanvragen van innovatief MKB in provincie Utrecht *[geactualiseerd 5 juni 2020]*

- Sinds 29 april hebben 152 startups, scale-ups en innovatieve MKB'ers uit de provincie Utrecht overbruggingsleningen aangevraagd
- van de aanvragen zijn per 5 juni 49 toegekend, 80 zijn er afgewezen
- 63% van de aanvragen kwam van startups, 26% van scale-ups, 8% van innovatief mkb
- het kabinet heeft een 2e tranche beschikbaar gesteld
- tips voor aanvragers:
  - kijk het [regionaal webinar](#) terug of lees de FAQ's
  - check of de onderneming aan alle voorwaarden voldoet
  - een goede onderbouwing van de liquiditeitsbehoefte is essentieel
  - vraag niet meer dan nodig
  - maak duidelijk dat de onderneming voor de crisis levensvatbaar en kansrijk was

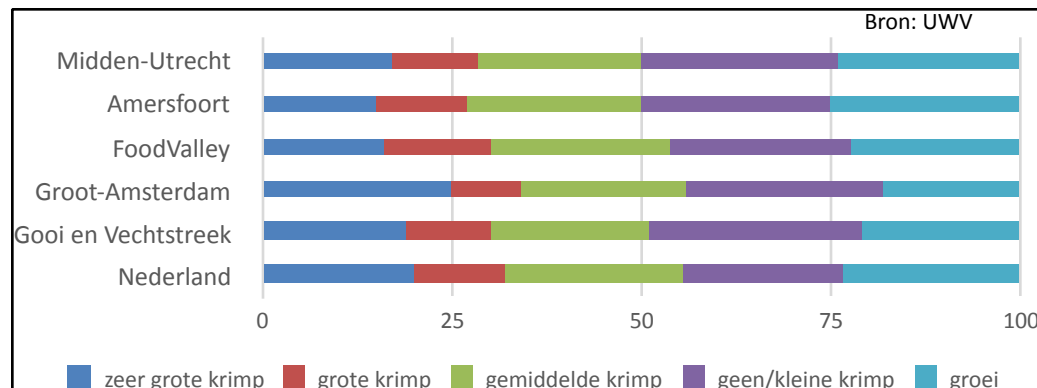
Aantal aanvragen COL per gemeente	
Amersfoort	19
Baarn	3
De Bilt	5
De Ronde Venen	9
Eemnes	1
Houten	1
IJsselstein	2
Leusden	1
Montfoort	2
Nieuwegein	2
Soest	3
Stichtse Vecht	5
Utrecht	77
Utrechtse Heuvelrug	5
Veenendaal	1
Vijfheerenlanden	1
Wijk bij Duurstede	1
Woerden	3
Zeist	7
elders	

Bron: ROM regio Utrecht

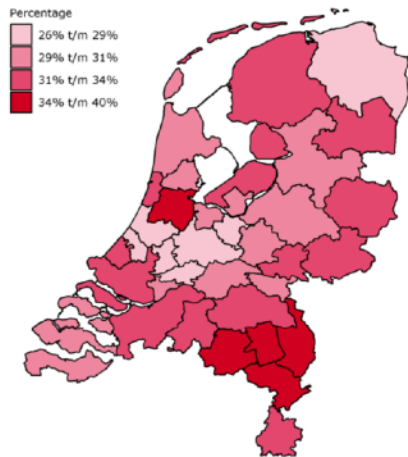
ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT - PROGNOSES

UWV: helft van werkenden in regio Utrecht buiten risicosectoren *(nieuw, 4 juni 2020)*

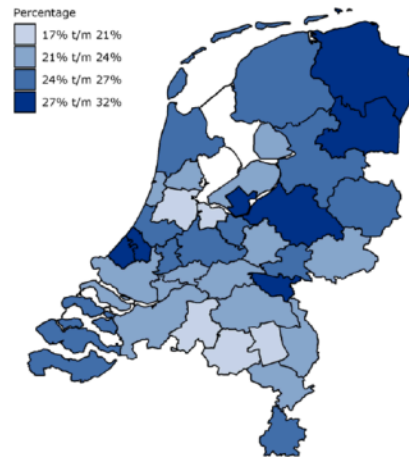
- Het UWV becijferde eerder dat 32% van de werkenden actief is in sectoren die met een zeer forse krimp te maken gaan krijgen: horeca, cultuur, metaal- en technologische industrie, uitzendbureaus, detailhandel non-food (zie pag 9)
- 44% werkt in sectoren die weinig worden getroffen of die kunnen groeien

Percentage van de werknemers in sectoren met grote of zeer grote krimp

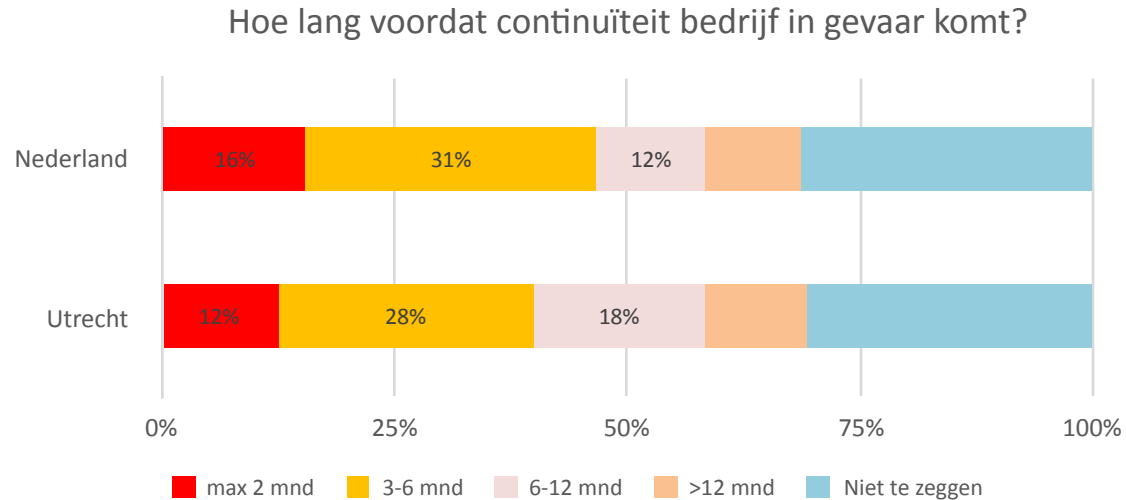
Percentage van de werknemers in sectoren met groei

- Deze berekeningen zijn nu ook gedaan voor de arbeidsmarktregio's. In de regio's midden-Utrecht, Amersfoort en Gooi- en Vechtstreek werkt ca. 50% van de mensen buiten de krimpsectoren. Daarmee is de regio iets weerbaarder dan gemiddeld.
- Toch werkt nog steeds bijna 30% in sectoren die (zeer) fors zullen krimpen
- In Groot-Amsterdam is het aandeel van krimpsectoren groter dan gemiddeld

CBS: 40% Utrechtse bedrijven kan binnen zes maanden omvallen (8 mei 2020)

- Een op de acht niet-financiële bedrijven in de provincie Utrecht zegt de coronacrisis nog maximaal 2 maanden te kunnen volhouden, blijkt uit een extra conjunctuurenquête van het [CBS](#)
- Een op de vier bedrijven redt het 3 tot 6 maanden
- Daarmee lijkt het Utrechtse bedrijfsleven op de korte termijn iets schokbestendiger dan het bedrijfsleven in Nederland als geheel: bijna de helft van de Nederlandse bedrijven vreest voor het voortbestaan als de crisis 6 maanden aanhoudt
- Een derde van de bedrijven kan niets zeggen over het perspectief voor het bedrijf

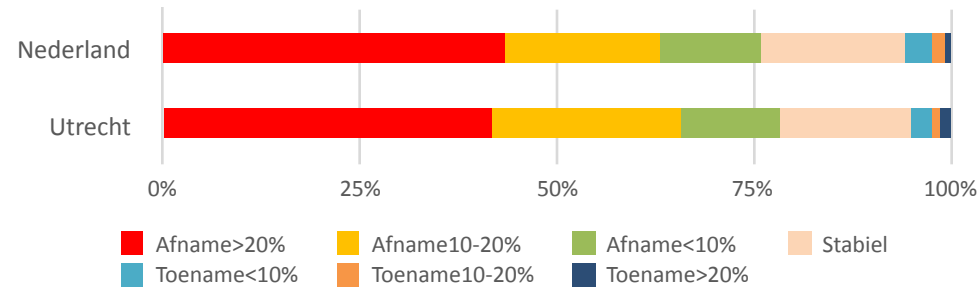

Bron: CBS

CBS: 80% Utrechtse bedrijven ziet omzet dalen, 60% ontslaat mensen (8 mei 2020)

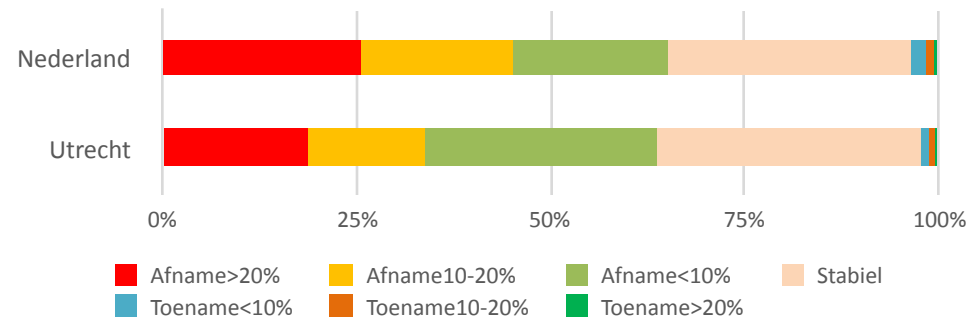
- Ruim 40% van de Utrechtse bedrijven verwacht komende drie maanden een omzetsdaling van meer dan 20%
- Een kwart voorziet een omzetsdaling van tussen 10 en 20%
- Qua omzet lijken Utrechtse bedrijven iets kwetsbaarder dan het landelijk gemiddelde. Een kwart van de Nederlandse bedrijven ziet nog een stabiele of zelfs iets groeiende omzet.
- Ruim 60% van de bedrijven in Nederland en Utrecht zal afscheid nemen van medewerkers.
- Een op de vijf Utrechtse bedrijven verwacht een daling van de werkgelegenheid met meer dan 20%. Daarmee zijn Utrechtse ondernemers iets zuiniger op hun personeel dan gemiddeld in Nederland

Verwachtingen omzet Q2 2020

Bron: CBS

Verwachtingen werkgelegenheid Q2 2020

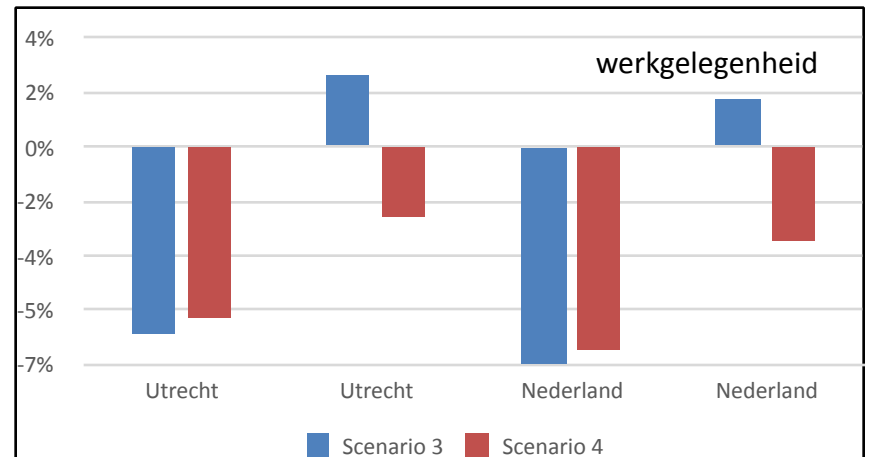

Bron: CBS

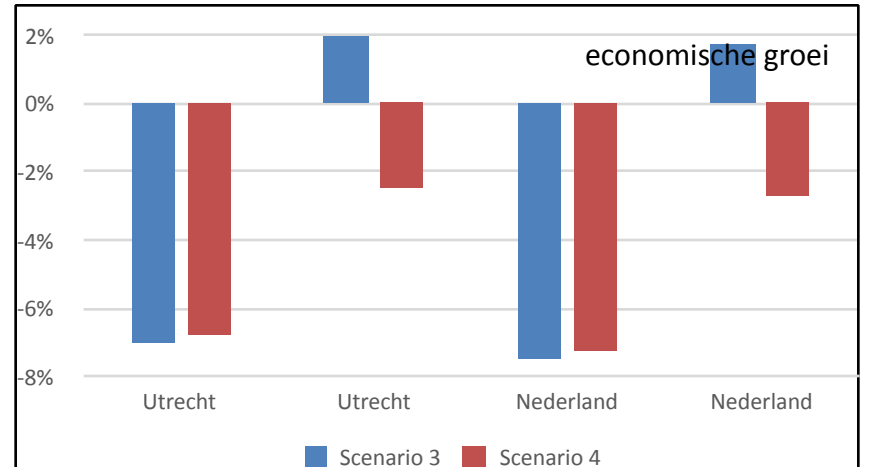
Regionale vertaling CPB-scenario's: krimp in 2020 + 2021 waarschijnlijk (20 mei)

- In maart publiceerde het Centraal Planbureau 4 scenario's om een beeld te krijgen van de mogelijke economische impact van de coronacrisis (zie pag 41).
- De scenario's 1 en 2 gingen uit van een snel herstel, de scenario's 3 en 4 gaan uit van een recessie van 4 resp. 6 kwartalen. Economen zijn het er inmiddels over eens dat een snel herstel niet meer aan de orde is.
- Uit de regionale [vertaling](#) van de CPB-scenario's blijkt dat in scenario 3 de Utrechtse economie in 2020 krimpt met 7% en in 2021 weer herstelt met een groei van 2%. De werkgelegenheid daalt in 2020 met 6%.
- In scenario 4 krimpt de Utrechtse economie in 2020 met 6,75% en in 2021 met 2,5%. De werkgelegenheid daalt in 2020 met 5,5% en in 2021 met 2,25%.
- Daarmee doet Utrecht het wat beter dan Nederland als geheel: door zijn sectorstructuur (met een grote rol voor publieke en zakelijke diensten, zorg, life sciences) is Utrecht relatief weerbaar

08-06-20

Bron: Panteia/CPB

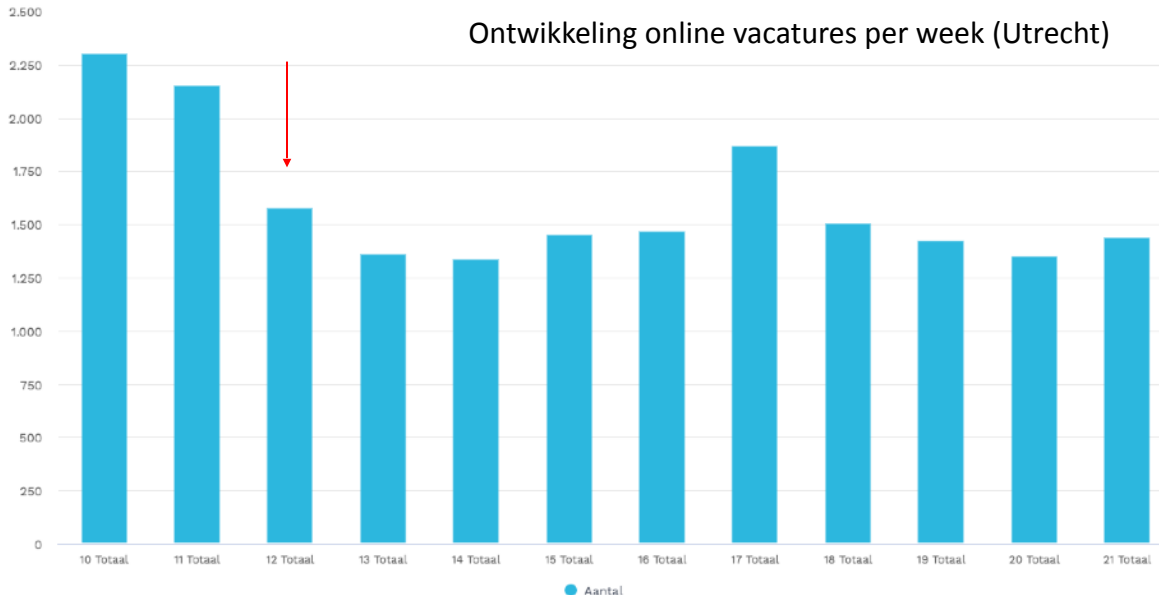
Bron: Panteia/CPB

ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT - HERSTEL

Nieuwe vacatures vooral in zorg, retail, zakelijke diensten, onderwijs en ICT

- De forse terugval in vacatures in week 12 loopt gelijk aan de afkondiging van de lockdown in leisure en diensten.
- Het aantal online vacatures schommelt sindsdien tussen 1.300 en 1.500, met een uitschieter in week 17. Toen startten scholen hun werving voor het nieuwe schooljaar.
- Er wordt vooral geworven voor zorg, specialistische zakelijke en financiële diensten, ICT, onderwijs, en retail.
- Het aantal vacatures is het hoogst voor economisch-administratieve beroepen, voor ICT- en zorgberoepen, technische beroepen en docenten. Ook voor creatieve en taalkundige vacatures wordt nog steeds geworven.

Signalen van regionaal bedrijfsleven (1)

bedrijven kijken vooruit

- creatieve broedplaatsen / bedrijfsverzamelgebouwen verkeren in zwaar weer (URECA)
- Eelloo (Houten) maakt met hoogleraar Ton Wilthagen en Stichting voor Psychotechniek een database met oplossingen voor het 1,5m-werken: CoronaWorkarounds.nl
- Keepyourbusinessgoing.com (Hilversum) levert als webwinkel oplossingen voor het 1,5m-werken
- Van der Valk Hotel Breukelen herneemt zijn reguliere hotelfunctie nadat het sinds begin april enkele tientallen herstellende Covid-19 patiënten opving i.s.m. regionale zorginstellingen
- Flitsmeister (Veenendaal) koppelt automobilisten en lokale winkeliers voor pakketjes via [Flitsmeister Pickup](https://FlitsmeisterPickup.nl)
- in Utrecht [opende](https://opende.nl) in de Biltstraat een hygiënewinkel met o.a. mondkapjes en desinfectiemiddelen
- wijkswarenhuis.nl: platform voor lokale ondernemers in Wijk bij Duurstede die nog geen webshop hadden.
- Cushman & Wakefield test met Syntrus Achmea in WC [Kerkelanden](https://Kerkelanden.nl) (Hilversum) het 6 Feet Retail-concept
- BRN Brandbeveiliging, DigFlexReclame en Infozuil Nederland (Woerden) zetten [Temperatuurcheck](https://Temperatuurcheck.nl) op, meetinstrument zonder data-opslag op locaties als scholen en bedrijven
- StandCraft (Amersfoort) [switchte](https://switchte.nl) als anderhalvemeterexpert.nl van standbouw voor beurzen naar herinrichting van kantoren en scholen
- WeLLDesign (Utrecht) ontwierp het [ChatKot](https://ChatKot.nl): bezookhuisje voor veilig contact en gesprekken onder vier ogen

Signalen van regionaal bedrijfsleven (2)

bedrijven helpen bedrijven

- via Utrecht Region Economische Corona Alliantie (URECA)): aanbod van o.a. specialisten finance, IT, marketing om collega-ondernemers gratis of tegen verlaagd tarief verder te helpen. Partners in URECA: o.a. Rabobank, PwC, VNO-NCW provincie Utrecht, MKB Nederland regio Midden, provincie en gemeente Utrecht en Economic Board Utrecht. Contact via mailureca@economicboardutrecht.nl
- studenten van businessuniversiteit Nyenrode startten een helpdesk voor ondernemers: thefac.nl
- opgestart voor de regio: platform zzphelpt.nl voor matching tussen vragers uit het MKB en aanbieders (zzp'ers in HR, IT, finance, sales, marketing)
- terugkijken: regionaal webinar over de steunmaatregelen startups en scale-ups via economicboardutrecht.nl
- GGD Regio Utrecht zoekt met spoed [extra handen](#) nu per 1 juni de testcapaciteit is uitgebreid
- via Utrechtzorg zijn 461 matches bij 49 organisaties gerealiseerd in het kader van extrahandenvoordeorzorg.nl
- Het Festival Oude Muziek Utrecht lanceert samen met de Stichting Vrienden Oude Muziek een compensatiefonds van €250.000 voor musici die zouden optreden tijdens het festival (28 aug-6 sept)
- de provincie beslist 3 juni over de oprichting van een [steunfonds](#) voor festivals en regionale culturele en erfgoedinstellingen ter grootte van ca € 6 mln. Dat bedrag wordt gematcht met geld van het Rijk en van gemeenten

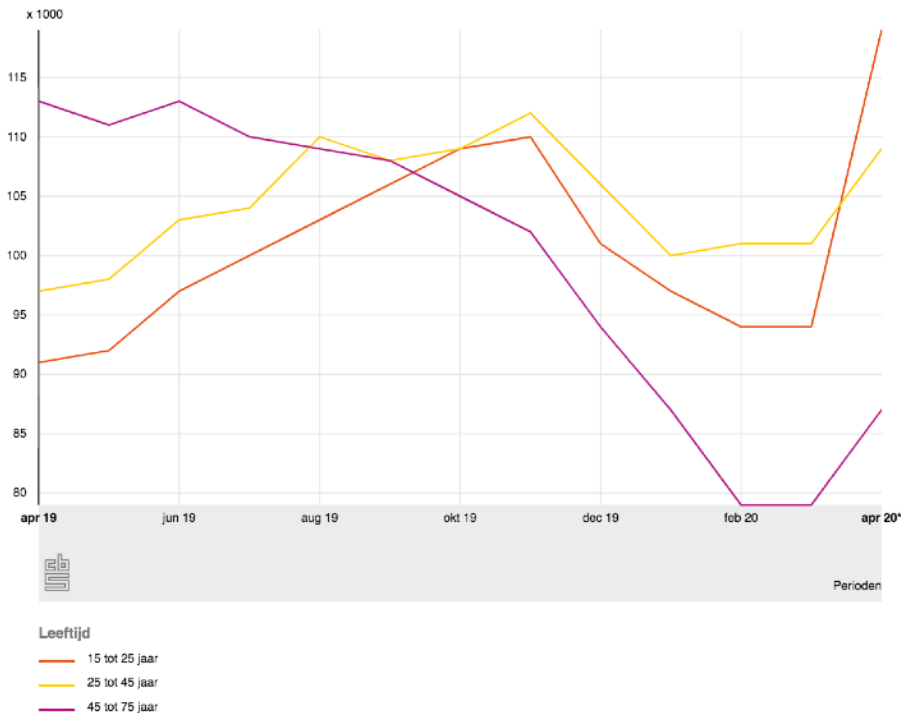
ECONOMISCHE IMPACT LANDELIJK

CBS: werkloosheid groeit in april met 0,5%-punt (20 mei 2020)

- in april 2020 waren er 314.000 werklozen, meldt het [CBS](#).
- Dat is 3,4% van de beroepsbevolking, een stijging van 0,5%-punt ten opzichte van maart, toen het werkloosheidspercentage 2,9 bedroeg.
- Het aantal mensen met betaald werk daalde in april met 160.000 mensen. Die bieden zich volgens het CBS niet meer allemaal aan op de arbeidsmarkt.
- De daling van het aantal mensen met betaald werk was het grootst onder jongeren tot 25 jaar.

Arbeidsdeelname en werkloosheid per maand

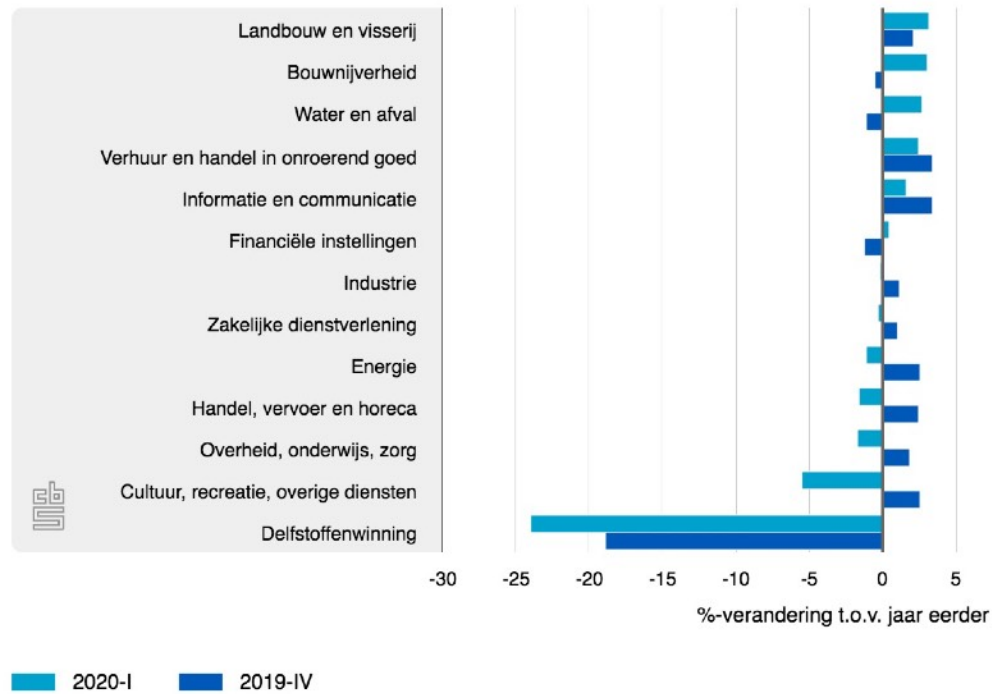
Onderwerp: Werkloze beroepsbevolking
Seizoengecorrigeerd
Geslacht: Totaal

CBS: economie krimpt met 1,7% in eerste kwartaal 2020 (15 mei 2020)

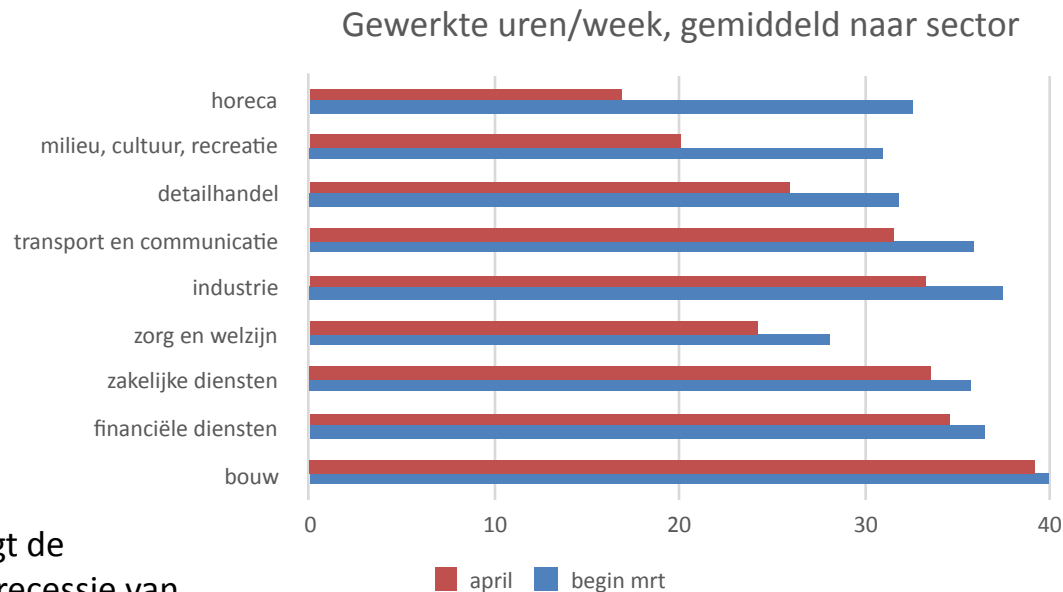
- ten opzichte van Q4 2019 is de Nederlandse economie in Q1 2020 met 1,7% [gekrompen](#)
- de krimp wordt vooral veroorzaakt door de lagere consumptie door huishoudens (-2,7% ten opzichte van Q4 2019)
- de overheidsconsumptie daalde met 1,4%, de investeringen daalden met 1,1%; de export van goederen en diensten kromp met 3%
- in januari en februari groeide de economie nog, de dalingen treden pas op in maart
- ten opzichte van Q1 2019 kromp de bedrijfstak cultuur, sport, recreatie en overige diensten met 5,4% (zie grafiek). De zorg kromp met 4% omdat alle focus op coronaspoezorg lag
- analisten [wijzen](#) erop dat de krimp in Nederland meevalt in Europees perspectief
- CBS waarschuwt: prognose is met veel meer onzekerheden omkleed dan normaal

Toegevoegde waarde naar bedrijfstak (volume)

CPB: sterke daling aantal gewerkte uren, daling werkzame personen nog beperkt (14 mei 2020)

- het aantal gewerkte uren is in maart sterk gedaald: -13%
- dat manifesteert zich vooral in horeca, detailhandel, transport- en cultuursector, onder zelfstandigen, vrouwen en mensen met een lagere opleiding
- het aantal werkzame personen is nog niet sterk gedaald: door de steunmaatregelen blijven veel werknemers nog onder contract
- het [CPB](#) gaat nu uit van een diepe, langer durende recessie
- door teruglopende economische activiteit stijgt de werkloosheid, waarschijnlijk sneller dan in de recessie van 2008/09 door het hogere percentage flexwerkers
- er zal een herverdeling komen van werkenden van sectoren waar de omzet langere tijd zal dalen (horeca, cultuur, transport) naar sectoren waar omzet kan stijgen (medische productie, webshops, bezorgdiensten)

Bron: CPB obv LISS-enquête

UWV: daling online vacatures vooral op laagste beroepsniveau (14 mei 2020)

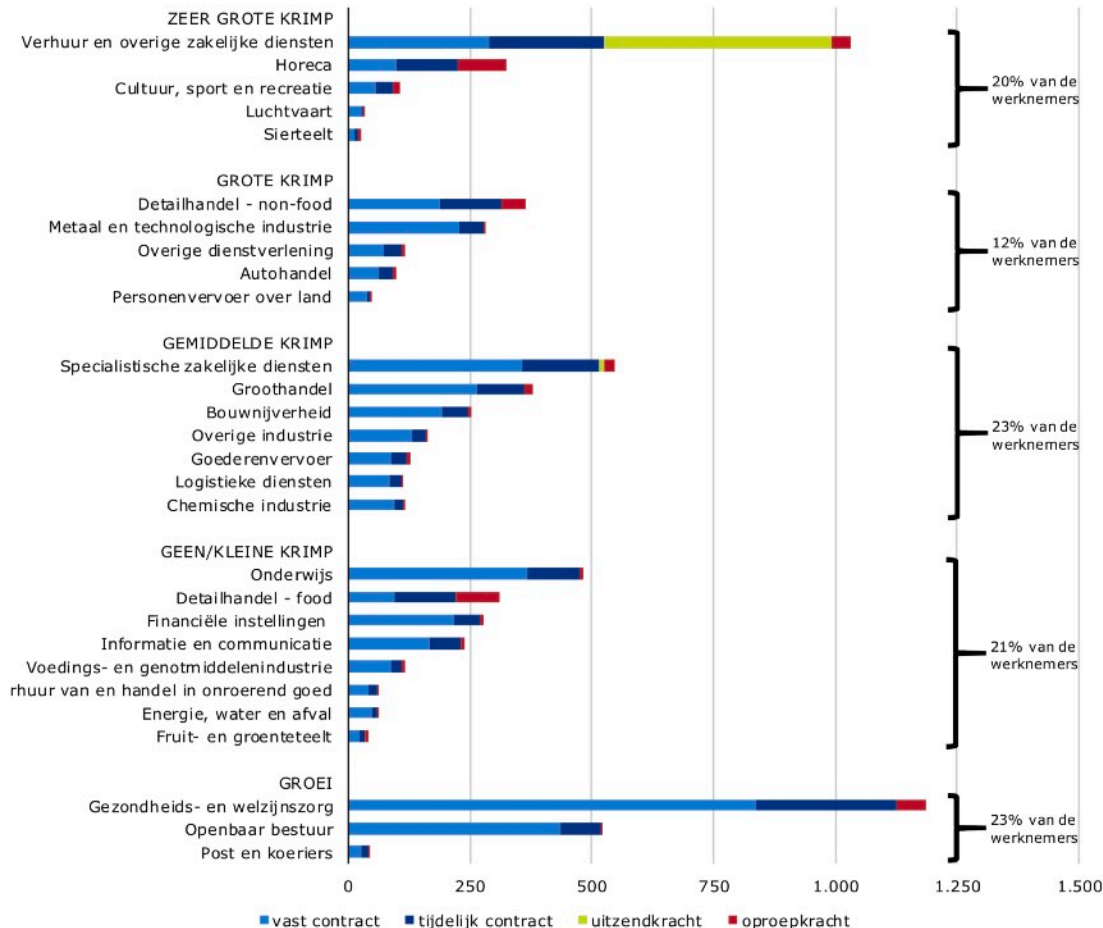
- het gemiddelde aantal vacatures dat wekelijks via het UWV (werk.nl) online openstaat, [daalde](#) in week 15 t/m 17 (6-24 april) met 26% ten opzichte van het weekgemiddelde voordat op 15 mrt de lockdown werd afgekondigd
- de daling was het sterkst direct na de afkondiging van de lockdown (week 12)
- sinds 20 april trekt het aantal openstaande vacatures weer aan, o.a. in het onderwijs
- het aantal vacatures is het hardst gedaald in de horeca en catering: buffetmedewerkers, koks, afwassers, restaurantmanagers, receptionisten
- ook in het personenvervoer daalde het aantal vacatures sterk
- sinds week 12 is het aantal online vacatures op het laagste beroepsniveau met 44% gedaald

Tien beroepen met sterkste stijging (week 15 t/m 17 tov wk 12 t/m 14)		Tien beroepen met sterkste daling (week 15 t/m 17 tov wk 12 t/m 14)	
docenten taalkundige vakken	34%	touringcarchauffeurs	-88%
docenten exacte vakken	30%	cateringmedewerkers	-50%
tekenaars/constructeurs	30%	receptionisten	-45%
sociaal geneeskundigen	28%	tandartsassistenten	-44%
vrachtwagenchauffeurs binnenland	24%	secretarissen	-41%
werkvoorbereiders GWW	24%	restaurantmanagers	-41%
uitvoerders bouw en installatie	24%	ond. secr. medewerkers	-40%
ingenieurs installatietechniek	24%	hotelreceptionisten	-39%
uitvoerders GWW	20%	monteurs (tele)communicatie	-38%
fiscalisten	19%	schadebehandelaars/-experts	-38%

Bron: UWV

UWV: Een derde werkt in zwaar getroffen sectoren (20 mei 2020)

- 32% van de werknemers is werkzaam in een sector die met (zeer) grote krimp te maken krijgt.
- Dat betreft 2,4 mln werknemers landelijk
- Werknemers met flexibel contract (oproep, tijdelijk, uitzend) zijn oververtegenwoordigd in zwaar getroffen sectoren
- 44% van de werknemers is werkzaam in sectoren die groeien, geen of een kleine krimp zullen laten zien
- Onderdeel van het nieuwe steunpakket (juni t/m september) is een om- en bijscholingspakket ([NL leert door](#)) van €50 mln

CPB: stresstest mkb laat grote verschillen tussen sectoren zien [nieuw, 2 juni 2020]

- Door de crisis is er in de eerste drie maanden bij 30% van het mkb een extra liquiditeitsbehoefte van minimaal €12 mrd ontstaan.
- Bij een aanhoudend lage omzet loopt dit binnen zes maanden op tot €30 mrd bij 50% van het mkb.
- De grootste liquiditeitsbehoefte ontstond bij horeca, handel, industrie en vervoer. Deze sectoren zijn sterk getroffen door de lockdown en hadden de kwetsbaarste uitgangspositie.
- De landelijke noodmaatregelen hebben geholpen om de liquiditeitsschokken te dempen.
- In de stresstest lijkt de solvabiliteit voor de meeste bedrijven op orde te blijven.
- Horeca, industrie, handel, cultuur en sport worden echter het sterkst geraakt. Hier ontstaat binnen zes maanden bij meer dan 25% van de bedrijven een risicovolle positie.

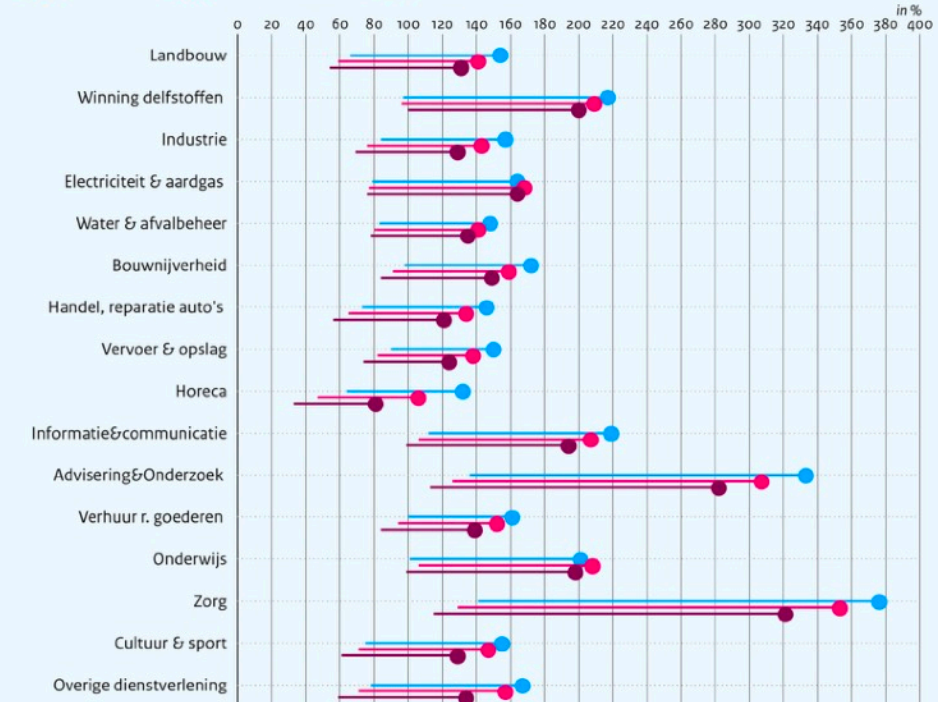
Quick ratio

Geeft aan in hoeverre een bedrijf in staat is met zijn huidige beschikbare liquide middelen en kortlopende vorderingen kortlopende uitstaande schulden en handelscrediteuren te betalen

● mediaan: de helft van de bedrijven scoort deze waarde of hoger, de andere helft lager (50^e percentiel)

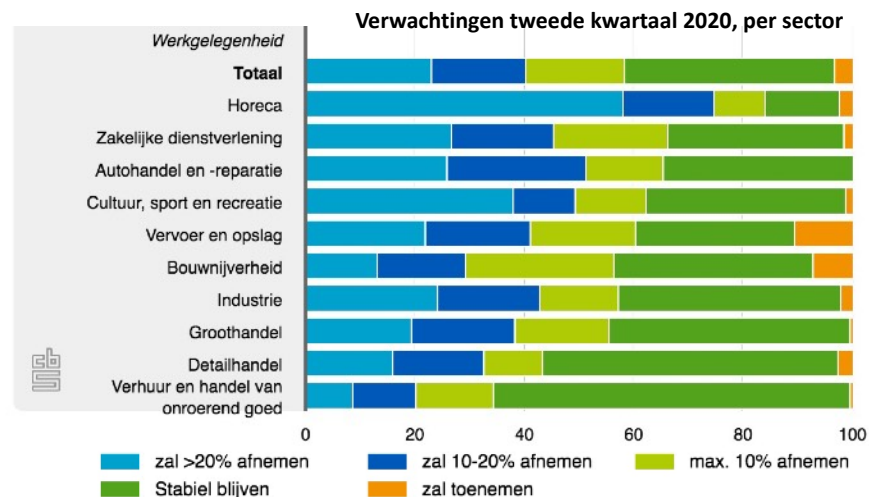
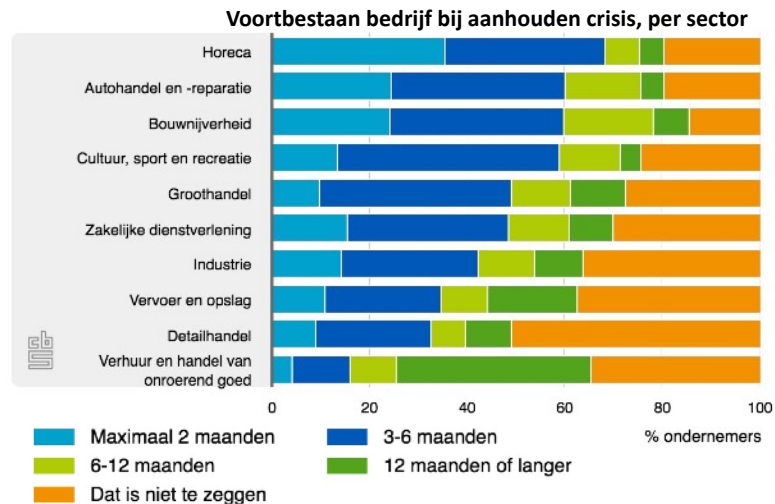
— staart: een kwart van de bedrijven bevindt zich in deze range (25^e-50^e percentiel)

● pre-corona   ● scenario 3 maanden   ● scenario 6 maanden

CBS: helft ondernemers vreest verlies bedrijf als crisis zes maanden duurt (8 mei 2020)

- Bijna de helft van de ondernemers in het niet-financiële bedrijfsleven [verwacht](#) dat het bedrijf omvalt als de coronacrisis langer duurt dan 6 maanden.
- Als de crisis langer dan 2 maanden aanhoudt, verwacht 15% van de ondernemers om te vallen.
- Horecaondernemers zitten het meest in de gevarezone: 36% denkt een crisis van meer dan 2 maanden niet te overleven, 33% valt om bij een crisis die 3 tot 6 maanden duurt.
- In de detailhandel kan de helft van de ondernemers de overlevingskans niet inschatten.
- Grotere bedrijven (vanaf 50 werknemers) kunnen de crisis beter opvangen dan kleinere.
- In het tweede kwartaal verwachten werkgevers in horeca, autohandel en cultuur het meeste banenverlies.

Noodsteun vaker naar zakelijke dienstverlening en industrie *[geactualiseerd 5 juni 2020]*

- Onder de NOW-regeling (tegemoetkoming loonkosten) zijn tot eind mei 144.000 aanvragen bij UWV [ingediend](#)
- Daarvan zijn er 123.000 goedgekeurd, goed voor 2,1 mln banen
- Ca. 8.500 aanvragen werden afgewezen, vooral van seizoensbedrijven
- In mei opvallende groei in het aantal aanvragen van zakelijke dienstverleners en industrie. Met vertraging wordt ook in deze sectoren omzetsdaling gevoeld
- Voor de tegemoetkoming direct getroffen sectoren (TOGS) heeft RvO Nederland **204.000 aanvragen** gekregen
- Voor de TOZO-regeling (inkomenssteun zelfstandig ondernemers) hebben gemeenten naar schatting **360.000 aanvragen** [ontvangen](#)

	Aantal toekenningen NOW	Gemiddeld opgegeven omzetverlies	Verstrekt voorschot (totaal)
horeca/catering	24.095	81%	299 mln
detailhandel	23.339	74%	214 mln
overige commerciële diensten*	21.500	61%	426 mln
zorg/welzijn**	14.081	75%	153 mln
metaalindustrie, installatie	10.956	53%	297 mln
groothandel	10.638	61%	260 mln
vervoer/logistiek	3.825	59%	263 mln
overige industrie	3.706	65%	86 mln
uitzendbedrijven	2.117	52%	120 mln
cultuur	1.784	78%	47 mln
bouw	1.741	49%	34 mln
landbouw/groenvoorziening	1.679	61%	23 mln
voedings/genotmiddelenindustrie	1.477	54%	35 mln
schoonmaak	1.120	59%	19 mln
chemische industrie	564	57%	27 mln

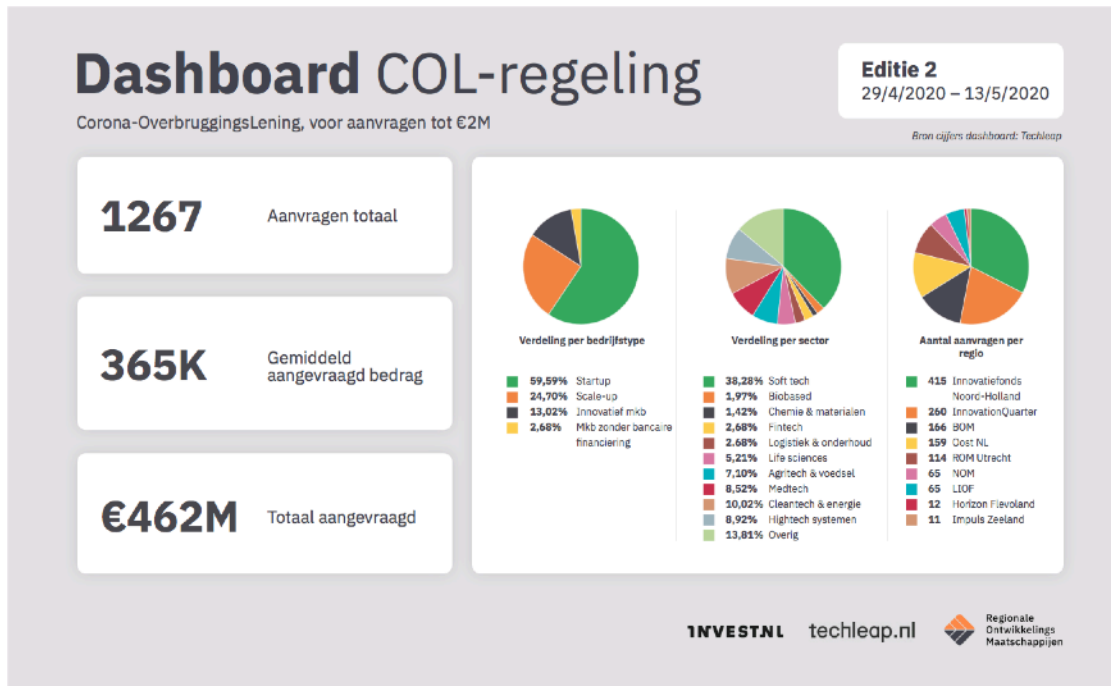
* betreft o.a. zakelijke dienstverlening (payroll, marketing)

** betreft o.a. kappers, schoonheidsspecialisten

Bron: UWV, per 3 juni 2020

Bijna 1.300 aanvragen overbruggingslening innovatieve bedrijven (28 mei 2020)

- Tussen 29 april-13 mei hebben startups, scale-ups, innovatief MKB 1.270 aanvragen [ingediend](#) voor een lening tot € 2 mln (COL-regeling)
- daarvan was 9% afkomstig van bedrijven uit de regio Utrecht**
- gemiddeld werd een bedrag van €365.000 aangevraagd
- voor de TOPSS-regeling (overbruggingskrediet vanaf € 2 mln) kwamen 27 aanvragen binnen, goed voor € 170 mln
- In totaal vroegen innovatieve bedrijven in de eerste twee weken € 630 mln aan krediet
- Het tweede steunpakket (juni t/m september) omvat een tweede tranche voor de COL-regeling van € 200 mln**

Bron: Techleap.nl

ECONOMISCH HERSTEL

Vanaf 11 mei: stappenplan naar open-up economie (6 mei 2020)

- vanaf 11 mei: contactberoepen (kappers, schoonheidsspecialisten, paramedische beroepen), rij-instructeurs. Louter op afspraak
- vanaf 1 juni: vrijetijdssectoren (horeca, bioscopen, culturele instellingen, musea) tot 30 personen en op reservering. Terrassen toegestaan met 1,5m afstand tussen personen.
- vanaf 1 juli: vrijetijdssectoren (horeca, bioscopen, culturele instellingen, musea) tot 100 personen en op reservering, georganiseerde samenkomsten (kerk, uitvaart, huwelijk) tot 100 personen
- vanaf 1 sept: sportvoorzieningen w.o. sportscholen / fitnesscentra, casino's, kantines
- grootschalige evenementen blijven verboden
- verruiming lockdown onder voorbehoud van gezondheidssituatie

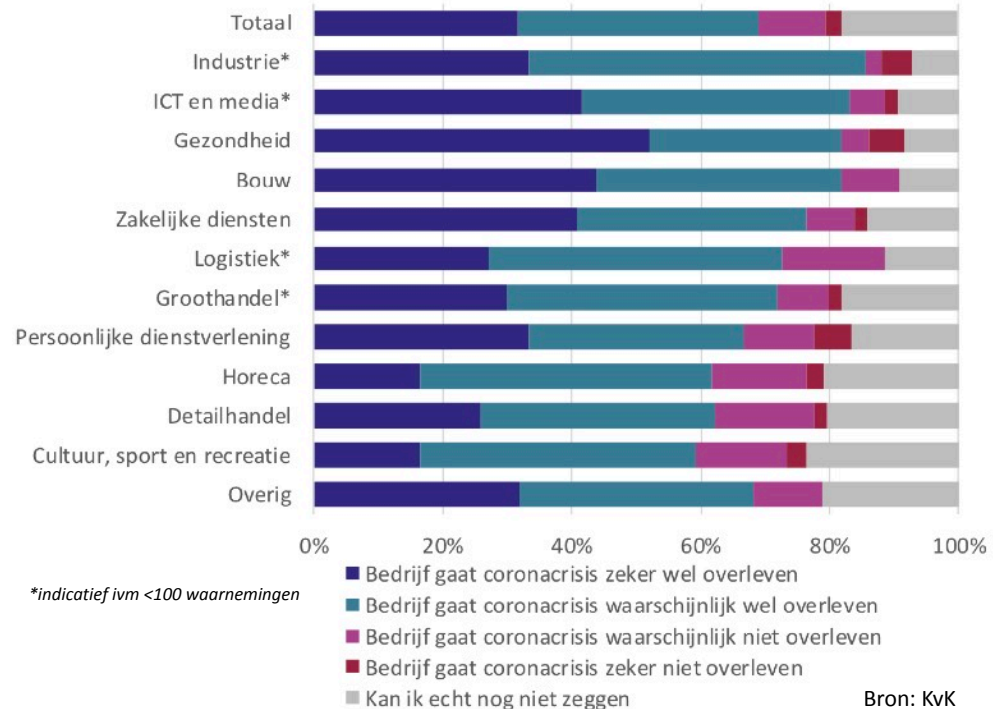
Bron: Rijksoverheid

Flitspeiling KvK #4: 70% van ondernemers verwacht coronacrisis te overleven *[nieuw, 2 juni 2020]*

- circa 70% van de respondenten van de vierde KvK flitspeiling verwacht de coronacrisis te overleven
- ongeveer 10% schat in dat het bedrijf (waarschijnlijk) niet zal overleven, 20% kan de overlevingskans niet inschatten
- ondernemers zijn momenteel vooral gefocust op het vinden en/of behouden van klanten
- daarna ligt, vooral in het klein mkb, het accent op kostenbesparingen en het ordenen van de financiën
- aanpassing aan de 1,5m-economie heeft voor mkb'ers meer aandacht dan aanpassing van product of dienst
- respons: 1.855 bezoekers van kvk.nl/corona tussen 14-24 mei. Deze [resultaten](#) kunnen niet worden vergeleken met die van flitspeiling #1/#2/#3. De peiling is niet representatief voor het hele bedrijfsleven

Welke verwachtingen heb je op dit moment over de toekomst van je bedrijf?

Bron: KvK

1,5m-economie: innovatiechallenge, overzicht van protocollen [nieuw, 2 juni 2020]

- ondernemers met goede ideeën voor de 1,5m-economie kunnen die tot 3 juli [insturen](#) voor de **1,5m innovatie challenge**. Het gaat om slimme, concrete ideeën en oplossingen die snel te realiseren zijn op het gebied van afstand houden, hygiëne, inzet en personeel, en bescherming van klanten en medewerkers.
- de organisatoren (Van Spaendonck, VNO-NCW, MKB Nederland, Nationale Nederlanden en MKB Servicedesk) belonen het beste idee met €7.500
- op de website mijncoronaprotocol.nl worden protocollen voor een veilige 1,5m-economie gebundeld: algemene protocollen en protocollen voor een groot aantal bedrijfstakken. Deze protocollen zijn voorgelegd aan de rijksoverheid
- op de website van kvk.nl zijn protocollen voor meer bedrijfstakken te vinden
- net als op de Utrechtse website coronaprotocollen.nl

08-06-20

WIJ ZIJN OPEN!

Maandag:	uur	Zaterdag:	uur
Dinsdag:	uur	Zondag:	uur
Woensdag:	uur		
Donderdag:	uur		
Vrijdag:	uur		

CENTRUM
MANAGEMENT
UTRECHT

En je bent hartelijk welkom. Om veilig te kunnen winkelen houden wij de volgende regels aan:

- GEPASTE AFSTAND**
Houd altijd 1,5 meter afstand tot elkaar
- GEEN HAND**
Voor jouw en onze veiligheid schudden we geen handen (een glimlach mag altijd)
- HYGIËNE**
We houden onze winkel hygiënisch en schoon en wassen regelmatig onze handen
- GEBRUIK JE ELLEBOOG**
Hoest en nies in de elleboog
- PAPIEREN ZAKDOEKJES**
Er staan papieren zakdoekjes voor je klaar
- PIN**
Betaal alleen met de pin, bij voorkeur contactloos

zin in Utrecht.nl

WELKOM OP DE MARKT

BELANGRIJKE MAATREGELEN VANWEGE CORONACRISIS

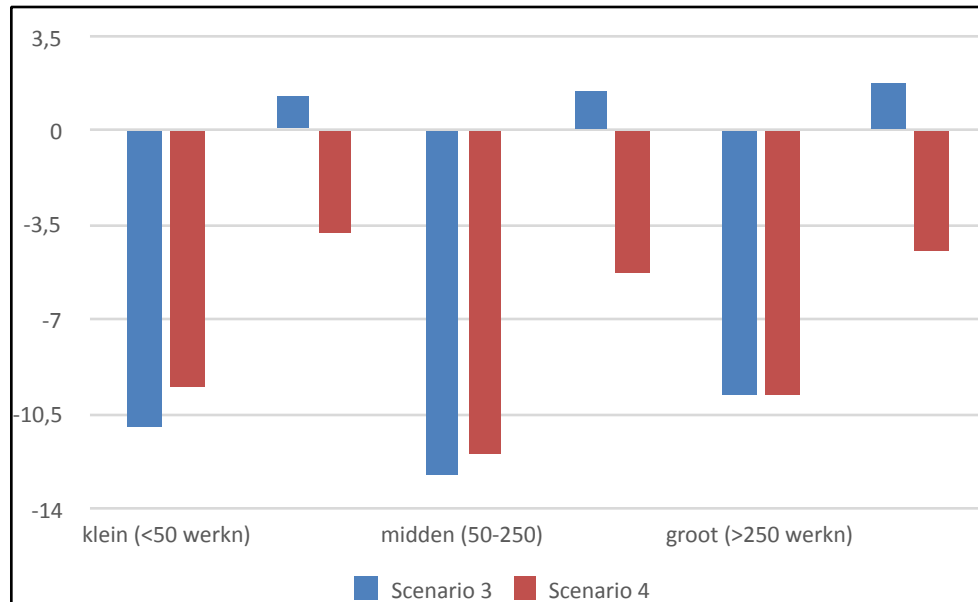
- HOUD ALTIJD 1,5 METER AFSTAND TOT ELKAAR**
- VOOR JOUW EN ONZE VEILIGHEID SCHUDDEN WE GEEN HANDEN (EEN GLIMLACH MAG ALTIJD)**
- WAS JE HANDEN VEEL MEER DAN 15 SECONDES MET WATER EN ZEEP**
- HOEST EN NIES IN DE ELLEBOOG**

WIJ REKENEN VANWEGE UW EN ONZE VEILIGHEID OP UW MEDEWERPING BEDRIJFTAKKEN DE HOOPTELIJDE

PROGNOSES EN SCENARIO'S

Vertaling CPB-scenario's: middenbedrijf krijgt zwaarste klap (20 mei 2020)

- De scenario's 1 en 2 gingen uit van een snel herstel, de scenario's 3 en 4 gaan uit van een recessie van 4 resp. 6 kwartalen. Economen zijn het er inmiddels over eens dat een snel herstel niet meer aan de orde is.
- Uit de [vertaling](#) van de CPB-scenario's naar de effecten per grootteklasse blijkt dat het middenbedrijf de zwaarste klap zal krijgen.
- In scenario 3 krimpt de werkgelegenheid bij het middenbedrijf in 2020 met 12,75%. Het arbeidsvolume bij het kleinbedrijf krimpt met 11%, en bij het grootbedrijf met 9,75%. In 2021 in sprake van een bescheiden herstel.
- In scenario 4 blijft ook in 2021 sprake van daling van de werkgelegenheid. Voor het middenbedrijf wordt een grotere daling (-5,25%) verwacht dan voor het kleinbedrijf (-3,75%) of het grootbedrijf (-4,5%).

Bron: Panteia/CPB

In maart publiceerde het Centraal Planbureau 4 scenario's om een beeld te krijgen van de mogelijke economische impact van de coronacrisis.

Vertaling CPB-scenario's: krimp in vrijwel alle business-sectoren (20 mei 2020)

- In maart publiceerde het Centraal Planbureau 4 scenario's om een beeld te krijgen van de mogelijke economische impact van de coronacrisis. Een snel herstel (scenario 1 en 2) is volgens economen niet meer aan de orde.
- Uit de [vertaling](#) van de CPB-scenario's naar de effecten per sector blijkt dat de werkgelegenheid in veel sectoren zal dalen. Alleen in de publieke sector en ICT wordt een groei verwacht.
- Op korte termijn (2020) verdwijnt de meeste werkgelegenheid in cultuur/recreatie/persoonlijke diensten, horeca/handel en zakelijke diensten (m.n. uitzendbureaus, ov. zakelijke diensten)
- In scenario 3 zullen deze sectoren in 2021 ook weer licht herstellen.
- In scenario 4 krimpen ze in 2021 verder.
- Het CPB waarschuwt dat zijn eigen scenario's met zeer veel onzekerheden zijn omkleed.

Arbeidsvolume	2020		2021	
	Scenario 3	Scenario 4	Scenario 3	Scenario 4
industrie	-10,75	-8,75	0,5	-8,25
bouw	-5,75	-8	0,5	-2,75
handel, vervoer, horeca	-11,25	-10,25	2,5	-4,25
inform/communicatie	1,5	1,75	2,25	0,25
financiële diensten	-8	-9,75	-0,75	-10,75
zakelijke diensten (o.a. legal, consultancy, uitzendbureaus)	-10	-10,25	1,5	-4,5
overheid	1,25	1,25	3	2,25
zorg	3	3	3,5	2,5
cultuur, recreatie, overige diensten	-21	-17	1,75	-3
totaal	-6,75	-6,25	1,75	-3

Banken: 'economische krimp in 2020 tussen 6 en 8%' *[geactualiseerd 8 juni 2020]*

- alle economische bureaus van de banken verwachten dat de economische krimp in 2020 dusdanig groot zal zijn dat het herstel in 2021 onvoldoende zal zijn om dat te compenseren.
- De krimp in het tweede kwartaal kan oplopen tot 8%.

	Rabobank	ABN Amro	ING	EU
	8 juni 2020	20 mei 2020	15 mei 2020	6 mei 2020
prognose BBP-groei NL 2020	-5,7%	-5,4%	-6,8%	-6,8%
prognose BBP-groei NL 2021	2,9%	2,8%	4,1%	5%
werkloosheid Nederland 2020	5%	4,5%		5,9%
werkloosheid Nederland 2021	6,3%	5,5%		5,3%

- Tegelijkertijd wijzen de banken erop dat de situatie in Nederland minder ernstig is dan in andere landen: de economie is, anders dan in andere landen, niet in een volledige lockdown gegaan, de werkloosheid was historisch laag, de overheidsfinanciën zijn robuust. De werkloosheidspercentages in de tabel zijn jaargemiddelden: RaboResearch verwacht dat de werkloosheid einde 2020 is opgelopen naar circa 7%.
- er wordt rekening gehouden met forse zogeheten 'tweede golf'-effecten: een stevige toename van faillissementen en ontslagen. Volgens het [CPB](#) kan dit ook doorwerken in het financiële systeem, als bedrijfsleningen in toenemende mate oninbaar zijn. Banken nemen hier inmiddels al voorzieningen voor.
- Consumentendiensten blijven in alle sectoranalyses het meest kwetsbaar: ABN voorziet voor de leisuresector een krimp van 25% in 2020, RaboResearch ziet de toegevoegde waarde in 2020 van de horeca krimpen met 41%
- De onzekerheden in de prognoses zijn groot: het al dan niet heropleven van de pandemie in het najaar en de wijze waarop die wordt bestreden, de mate waarin huishoudens hun geld sparen dan wel uitgeven, internationale spanningen in handelsrelaties (w.o. Brexit)